

Finansal Raporlama Standartlarına Göre Finansal Araçlar ve Finansal Varlıklar: Bir Literatür Çalışması

Financial Instruments and Financial Assets According to Financial Reporting Standards: A Literature Study

Muhammed Küçük
m.kucuk2121@gmail.com

Yayın Bilgisi

Çalışma Türü: Derleme-Literatür makalesi
Geliş Tarihi: 21 Aralık 2020
Kabul Tarihi: 29 Aralık 2020
Cilt-Sayı: 1-1

Atıf

Küçük, M. (2020). Finansal Raporlama Standartlarına Göre Finansal Araçlar ve Finansal Varlıklar: Bir Literatür Çalışması. *Cihanşümül Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 12-20

z

Ellerinde fazla fon bulunan kişi ya da kurumların bu fonları ihtiyaı bulunan kişi ya da kurumlara ulaştırdığı sistem finansal sistemdir. Finansal sistemde çeşitli finansal araçların değişim işlemi yapılmaktadır. Benzer şekilde finansal varlıkların da değişiminin yapıldığı bu sistemde elinde fon fazlası bulunanlar ile finansal varlıkları ellerinden çıkarmak isteyenler değişim işlemlerini yapmaktadırlar. Bir taraf tasarruf yapmak isterken diğer taraf varlık satışı yapmaktadır. Finansal araçlar finansal raporlama standartlarınca tanımlanmakta ve işlemlerin yapılış esasları bu standartlara göre belirlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Raporlama Standartları, Finansal Varlıklar, Finansal Araçlar

Abstract

The financial system is the system in which people or institutions with excess funds deliver these funds to people or institutions in need. In the financial system, various financial instruments are exchanged. Similarly, in this system, where financial assets are exchanged, those who have a surplus of funds and those who want to remove financial assets from their hands make exchange transactions. One party wants to make savings, while the other party sells assets. Financial instruments are defined by Financial Reporting Standards and the principles of transactions are determined according to these standards

Keywords: Financial Reporting Standards, financial assets, financial instruments

1. FİNANSAL ARAÇLAR

Finansal sistemde taraflar (fon arz edenler ve fon talep edenler) finansal piyasalarda işlemlerini gerçekleştirmek için birtakım araçlardan faydalanırlar. Mübadeleler bu araçlar aracılığıyla yapılır ve bu araçlar vadelerine göre farklı piyasalarda işlem görürler. Genel olarak finansal sistemde kullanılan finansal araçlar vadelerine göre para ve sermaye piyasalarında kullanılan araçlardan oluşmaktadır.

Türkiye Muhasebe Standartları 32 No'lu standart'da finansal araç; "bir işletmenin finansal varlığı ile diğer bir işletmenin finansal borcunda ya da özkaynağa dayalı finansal aracında artışı neden olan herhangi bir sözleşmedir" şeklinde tanımlanır (KGK, 2014: 5).

Para ve sermaye piyasalarının temel farkı işlem gören araçların vadelerinin süresidir. Bununla birlikte para piyasalarının kaynakları çoğunlukla mevduata dayalı belgeler, kısa vadeli ticari senetler ve hazine bonusu gibi araçlardan müteşekkildir. Para piyasalarının dış kaynakları denilen uluslararası piyasalarda değerlendirilebilen gerçek ve tüzel kişilerin sahip oldukları fonlar da para piyasalarında işlem gören araçlardır. Sermaye piyasası araçları hisse senedi, tahvil gibi araçlardan oluşması hasebiyle de işlem gören aracın türüne göre bazen hisse senedi piyasası bazen de tahvil piyasası olarak da adlandırılmaktadır (Aksoy ve Tanrıöven, 2014: 56).

1.1. Para Piyasası Araçları

Para piyasası finansal sistemde kısa vadeli finansal araçların mübadelelerin sağlandığı piyasalardır. Türkiye'de finansal sistem içerisinde işlemlerin yapıldığı para piyasaları Merkez Bankası Piyasası, Takasbank Piyasası ve Bankalararası Piyasa'larından oluşmaktadır. Para piyasalarında araçları ihraç eden ihracatçının kim olduğunun bir önemi bulunmamaktadır. TCMB Piyasası para piyasaları arasından en organize olanıdır. İşlem hacmi yüksek olan bu piyasada katılımcılar teminat göstermek suretiyle borç alıp, para satarlar. Tüm işlemler Merkez Bankası üzerinden gerçekleşir ve işlemlerin hacmi de Merkez Bankasının izin verdiği ölçüde olmaktadır. Satış yapılırken muhatap Merkez Bankası gibi görüldüğünden taraflar birbirlerini tanımamaktadırlar.

Para piyasası araçları hazine bonusu, banka kabulü, repo, finansman bonoları, Euro dolarlar, ciro edilebilir mevduat sertifikaları, bankalar arası fonlar, varlığa dayalı menkul kıymetler gibi araçlardır (Kaya, 2015: 53).

1.1.1. Hazine Bonusu

Hazine tarafından çıkarılan ve bütçe açıklarını finanse etmek ya da kamuya bütçe sağlayan kısa vadeli borçlanma araçlarıdır. Ticari bankaların alıcı olduğu hazine bonoları kısa vadeli olduklarından oldukça tercih edilmektedir. Kısa vadeli olmasından dolayı likiditesi yüksektir bunun yanında temerrüt riski çok azdır, vergiden muaf olma özelliğinin yanı sıra minimum değerleri diğer finansal araçlara göre daha yüksektir (Erdem, 2008: 66).

Hazine bonoları ihraç tarihinde yatırımcılara iskontolu olarak nominal değerinin altında bir bedelle satılır. Vade bittiğinde nominal değerle satış değeri arasındaki fark da yatırımcı için faiz geliri olur (Özer, 2015: 3).

1.1.2. Banka Kabulü

Uluslararası ödemelerde kullanılan en eski araçlardan birdir. Farklı ülkelerde bulunup birbirlerini tanımayan iki ticaret ortağının karşılıklı ödemelerinde kullanılan çeke benzer bir araçtır. Düzenlenmesi ithalatçı tarafından yapılarak yine ithalatçının bankasından kabul edilmiştir ibaresi ile ihracatçıya ya da ihracatçının bankasına gönderilmek suretiyle ödemenin yapılacağı kesinliği ifade edilmiş olur. Fakat ödemenin garanti edilmiş olması da muhakkak

ithalatçının bankasında belli bir meblağın bulunması ya da uluslararası kredibilitesi yüksek bir bankayla olmalıdır.

1.1.3. Repo (Geri Satın Alım Anlaşması)

Menkul kıymetlerin belirli bir tarihte belirli bir fiyattan geri almak amacıyla satılması anlaşmasıdır. İki tarafın olduğu repo işleminde birinci taraf elinde menkul kıymeti olan ve fona ihtiyacı olan taraf iken ikinci taraf da elinde fon fazlası olup menkul kıymeti ödünç karşılığı alan taraftır. Repoya konu menkul kıymet bir teminat aracı olup işlemin aslı esasen kısa vadeli borç verme olayıdır (Akdoğan vd., 2011: 28). Ters repo işlemi de repo işleminin tersidir. Bir anlamda repo işlemi karşı taraf için ters repo olmaktadır. Parayı kullanan taraf repo işlemini yapan iken, parayı kullandıran taraf da ters repo işlemini yapandır.

1.1.4. Finansman Bonoları

Tasarruf sahiplerine kısa vadeli yatırım yapma imkânı sağlayan itibarı ve iyi bilinirliği yüksek firmaların kısa vadeli fon temin etmek amacıyla çıkardıkları finansal araçlardır. Günümüzde itibarı en yüksek olan ve işlem hacmi de diğer araçlara oranla daha fazla olan bir araçtır. Türkiye’de finansman bonoları tasarruf açıklarının yüksek olması sebebiyle özellikle şirketlerin alternatif finans kaynağı arayışında olmalarından dolayı rağbet gören finansal araçtır. Normal bir finansman bonosunun üzerindeki metinlerde yer alan bilgiler şunlar olmalıdır (Erdem, 2008: 70):

- ✓ “Finansman Bonosu”
- ✓ “İhraççının ticaret unvanı” ve “adresi”,
- ✓ İhraççı tarafından “imza yetkisi verilen temsilcilerin adları ve imzaları”,
- ✓ Belirli bir miktardaki meblağın kayıtsız ve şartsız ödeneceği vaadi,
- ✓ Bononun tanzim yeri, tarihi, vadesi, ödeme yeri, tertip ve seri numarası ve
- ✓ Emre ya da hamiline yazılı ise, emre ya da hamiline yazılmış olması ve ödeme yapacak kişinin adı ve unvanı

1.1.5. Euro Dolarlar

Amerikan bankalarının kendi sınırları dışındaki şubelerinde veya başka ülke bankalarında kendilerine ait mevduatlardan oluşmaktadır. İlk ortaya çıkışı Avrupa bankalarında toplanmak suretiyle olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır. Genellikle ikincil piyasalarda işlem gören bu finansal araç olan Eurodolar pazarı, dünyanın başlıca uluslararası sermaye piyasalarından biri durumundadır. Paralarını yabancı bankalara bırakmaları istenen istikrarlı bir tedarikçiye ihtiyaç duyulan bu pazarda bankalarda mevduatların düşmesi durumunda likidite sorunları yaşanabilmektedir.

1.1.6. Ciro Edilebilir Mevduat Sertifikaları

Mevduat sahiplerine banka tarafından satılan sabit vadeli olarak satılan ve vadesi geldiği zaman faizi ile beraber anaparanın da ödendiği bir para piyasası aracıdır. Kullanımı 1961’den sonra yaygınlaşan mevduat sertifikaları banka tarafından müşteriye verildikten sonra vadesi gelmeden müşterinin ikincil piyasalarda satma imkânına sahip olduğundan likiditesi de yüksektir (Erdem, 2008: 73).

1.1.7. Bankalararası Fonlar

Bankaların merkez bankasındaki hesaplarında tutmaları gereken sahip oldukları mevduatın yeterli olmaması durumunda merkez bankası rezerv fazlası başka bir bankadan bu bankanın hesabına kullandığı fonlardır. Bu fonlar ihtiyaç olduğunda bir bankanın başka bir

bankanın fonunu kullanmasına imkân verir. Kullanım durumunda ortaya çıkan faiz oranı da bankalararası faiz oranı (interbank faiz oranı)dır.

1.1.8. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler

Varlıkların karşılık (dayanak) gösterilerek bankalar ve şirketler tarafından ihraç edilen menkul kıymetlerdir. Belirli bir faiz oranı ve vadeye bağlı olarak ihraç edilen bu araçlar vadesinden önce de satılabilme özelliğine sahiptir.

1.2. Sermaye Piyasası Araçları

Sermaye piyasalarında, 1 yıldan uzun vadeli finansal araçlarla ilgili işlemler yapılır. Hisse senedi ve tahviller genellikle sermaye piyasalarında ihraç edilir. Orta vadeli ve uzun vadeli fonların arz ve taleplerinin karşılaştığı sermaye piyasalarında işlemler genellikle menkul kıymetler aracılığıyla yapıldığından sermaye piyasaları aynı zamanda menkul kıymet piyasası olarak da adlandırılmaktadır (Coşkun, 2010: 12). İlk yıllarda sermaye piyasası olarak işlem gören araçlar vadesi 1 yılın altına düştüklerinde para piyasası araçları arasına girmektedirler.

Sermaye piyasası araçları devlet tahvilleri, şirket tahvilleri, hisse senetleri, konut kredileri, ticari banka kredileri ve Euro-tahvillerden oluşmaktadır (Kaya, 2015: 53).

1.2.1. Devlet tahvilleri

Bir yıldan uzun vadeli olarak devlet tarafından çıkarılan menkul kıymetlerdir. Türkiye’de hazine müsteşarlığı tarafından ihraç edilen tahviller iç borçlanma senetleri olarak ta adlandırılmaktadır. Tahviller alındığı zaman yatırılan teminat bedeli vade bittiğinde anaparayla beraber faizli olarak geri alınır. Devlet tarafından çıkarılmasından ötürü devlet garantisi altında olan bu devlet tahvillerini alan kişiye bir makbuz verilir, bu makbuzla kişi devlete bir nevi borç vermiş kabul edilir. İkincil piyasalarda işlem gören devlet tahvillerinin vadeleri 1-3 yıl arasında olabilmektedir.

1.2.2. Şirket tahvilleri

Özel sektör tahvilleri olarak ta bilinen ve şirketler tarafından çıkarılan 1 yıldan uzun vadeli finansal araçlardır. Nitelikçe yüksek anonim şirketlerce şirket tahvilleri ihraç edilirken piyasada geçerli olan standart faiz oranları ve vadeler göz önünde bulundurulur. Devlet tahvillerine göre likiditesi daha düşük, temerrüt riski de daha fazladır. Bu sebeple devlet tahvillerine nazaran daha az tercih edilir. İkincil piyasalarda işlem gören bu tahvillerin satışı aracı kurumlar (yatırım bankaları vb.) tarafından yapılır.

1.2.3. Hisse senetleri

Sermaye şirketleri tarafından yatırımların finanse edilmesi amacıyla çıkarılan ve pay sahiplerine ortaklık hakkının tanındığı senetlerdir. İkincil piyasalarda kolay bir şekilde alınıp satılan hisse senetlerini alan yatırımcı, senetleri çıkaran kuruma borç vermiş olur, başka bir ifadeyle aldığı hisse senedinin oranına göre kurumun ortağı olur. İşlemlerin kolaylığı, likiditesi yüksek ve işlem hacmi büyük olduğundan dünyada en fazla tercih edilen finansal piyasa aracıdır. Bir hisse senedinin üzerinde yer alması gereken bilgiler şunlar olmalıdır:

- ✓ Şirketin unvanı,
- ✓ Yetkili kişilerin imzaları,
- ✓ Şirket esas sermayesinin tutarı,
- ✓ Şirketin tescil edildiği tarih,
- ✓ Hisse senedinin türü ve hisse senedinin nominal bedeli.

1.2.4. Konut Kredileri

Dünya çapında mortgage olarak bilinen, uzun vadeli ve düşük faizli ve konut edinmek isteyenlerin başvurduğu kredi türüdür. Özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde bireyler konut almak için sıklıkla bu yöntemi tercih etmektedirler. Kişisel hakkı güvenceye almak üzere taşınmaz mallar üzerine rehin konulmasından dolayı bu kredilere ipoteğe dayalı konut kredileri de denmektedir. Konulan rehin ise gayrimenkul rehni olarak bilinmektedir. 15-20 yıl gibi uzun süreli kredilerin kullandırılmasına dayanan bu finansal araçlar; finans kuruluşları tarafından konut üzerinden tesis edilecek ipotekler ile konut sahibi olmak isteyenlere kredi sağlar. Alınan kredilerden doğan alacaklar menkul kıymet kuruluşuna devredilir ve kuruluşlar da menkul kıymet ihraç etmek suretiyle fon temin ederler. Bir anlamda sistem kendi kendini beslemiş olur (Erdem, 2008: 82).

1.2.5. Ticari Banka Kredileri

Ticari işlemlerle iştigal eden kesimlerin gerek ara ve yatırım mallarını finanse etmek için gerekse de nihai malların tüketimi için bankalardan kullandıkları kredilerden oluşmaktadır. Bu krediler genellikle dört çeşit kredi türünden oluşmaktadır. Bir amaç ve vadeye bağlı olan vadeli krediler, işletmelerin nakde ihtiyaç duyduklarından kullandığı ve nakit fazlasına sahip olduklarında kullandığı limitli krediler, ticari banka kredileridir. Bunun yanında işletmenin bankadaki hesabı üzerinden çek ve poliçe düzenleyerek kullandığı karşılıksız çek kredisi ve işletmelerin ellerindeki onaylanmış borç senetlerini iskonto karşılığı satarak bir nevi kredi kullandıkları ticari senet iskontosu gibi krediler de ticari kredilerdir (Erdem, 2008: 83).

1.2.6. Euro-Tahviller

Uluslararası alanda muteber bir para türünden çıkarılan ve dünya çapında yaygın olarak çıkarılan senetler üzerinden sağlanan kredi türüdür. Euro-tahvilleri genelde hükümetler, yerel yönetimler, KİT'ler ve uluslararası düzeydeki şirketler tarafından çıkarılırlar. İki tür olarak çıkarılır. Birincisi iki paraya bağlı tahviller, bir diğeri de çok türden paraya bağlı tahvillerden oluşmaktadır. Borsaya kayıt zorunlulukları yoktur ve ihraç koşulları kolay olmakla beraber oldukça büyük ve hızlı bir finansal piyasaya aracıdır.

2. FİNANSAL ARACI KURUMLAR

Aracılık kavramı bir işin çözüme kavuşabilmesi için ilgili tarafları bir araya getirmek, orta yolu bulmak anlamında kullanılır. Bu işi yerine getiren, arayışı bulan, anlaşmayı sağlayan ve bazen de bunlardan kazanç sağlayan kişiye de aracı denmektedir. Aracı kurum anonim şirket olarak kurulan ve Sermaye Piyasası Kanunu'nda sayılan faaliyetleri yerine getiren bankalar veya benzer kurumlardır.

Aracılık veya bankerlik Osmanlı İmparatorluğunun son zamanlarında galata bankerlerinin devlete bir takım nedenlerle borç vermesiyle ortaya çıkan bir terimdir. Genellikle tefecilikle eş değer tutulan bankerler 1970'in son yıllarında Türkiye'de sayıca oldukça artan bir grup olarak bilinir. Bu tarihten sonra da isimleri yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Aksoy ve Tanrıöven, 2014: 114).

06.12.2012 tarihinde 6362 no'lu kanunla kabul edilerek 30.12.2012 tarihinde çıkan 28513 sayılı Resmi Gazete 'de aracı kurum kavramı şöyle tanımlanmıştır (ResmiGazete, 2012).

“Madde 3 – Aracı Kurum: bu kanunun 37. Maddesinin 1. Fıkrasındaki yatırım hizmet ve faaliyetlerinden (a), (b), (c), (e) ve (f) bentlerinde yer alanları münhasıran olmak üzere Kurul tarafından yetkilendirilen yatırım kuruluşunu ifade eder.”

Madde 37 – Bu Kanun kapsamındaki yatırım hizmetleri ve faaliyetleri şunlardır:

- a) Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin alınması ve iletilmesi
- b) Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin müşteri adına ve hesabına veya kendi adına ve müşteri hesabına gerçekleştirilmesi
- c) Sermaye piyasası araçlarının kendi hesabından alım ve satımı
- e) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunularak satışa aracılık edilmesi
- f) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunmaksızın satışa aracılık edilmesi

Bir finansal aracı kurum fon arz edenler ve fon talep edenlere; fon maliyetlerini azaltmak, fonların miktar ayarlamasını yapmak, vade ayarlamasını yapmak, risk ayarlamasını yapmak ve finansal danışmanlık hizmeti yapmak gibi fayda sağlayıcı işlemler yapar. Bununla beraber bazı ülkelerde bankalar en önemli finansal aracı kurum niteliğinde iken bazı ülkelerde bankalar aracı kurum olarak çok fazla etkin değildir. Finansal aracı kurumların bazıları kısa vadeli işler yapmak suretiyle para piyasalarında etkin olurken bazı aracı kurumlar da sermaye piyasalarında uzun vadeli işlem yaparlar (Coşkun, 2010: 96).

Piyasalar tam güvenilir olmadığından ve kusurlu olduğu için, menkul kıymet alıcı ve satıcıları bilgiye tam olarak erişemez ve menkul kıymetleri istedikleri boyutta her zaman alıp satamazlar. Piyasa kusurlarının neden olduğu sorunları çözmek için finansal aracılara ihtiyaç vardır. Aracılar fazlalık ve açık birimlerden hangi menkul kıymetlerin alınacağına veya satılacağına dair talepler alır ve bu bilgileri menkul kıymetlerin alıcı ve satıcılarını eşleştirmek için kullanır. Satılacak olan belirli bir menkul kıymetin miktarı her zaman yatırımcılar tarafından istenen miktara eşit olmayacağından, finansal aracılar bazen menkul kıymetlerin tamamını, satılana kadar birkaç yatırımcıya dağıtarak ayırırlar. Bunların yanında finansal aracılar olmadan, finansal piyasa işlemlerinin bilgi ve işlem maliyetleri aşırı olacaktır (Madura, 1992: 8).

Aracı kuruluşlar Sermaye Piyasası Kanunu'nda aracı kurum ve bankalar olarak belirlenmiştir. Türkiye'de faaliyet gösteren bankalar kuruluşları, denetimleri, muhasebe ve mali tablolar bakımından ve son olarak raporlama standartları konusunda Bankacılık Kanunu'na tabidirler. "Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar" tebliğinin yayınlanmasıyla birlikte aracı kuruluşların, faaliyet ve yetkileri de belirlenmiştir. Bu tebliğe göre söz konusu faaliyet ve yetkiler aracı kurumlar ve bankalar arasında da kısmi olarak farklılık göstermektedir. Sermaye piyasasında aracılık, sermaye piyasası araçlarının yetkili kuruluşlar tarafından kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına ticari amaçla alım satımıdır. Sermaye piyasasında aracılık faaliyetleri, halka arza aracılık, alım satıma aracılık ve türev araçların alım satımının yapılmasına aracılıktan oluşur (Coşkun, 2010: 140).

Aracı kurumlar sermaye piyasalarında aşağıdaki faaliyetleri yapabilmektedir (Çukacı ve Çenberlitaş, 2017: 181);

- ✓ Halka arza aracılık faaliyeti,
- ✓ Alım satıma aracılık faaliyeti,
- ✓ Türev araçların alım satımına aracılık faaliyeti,
- ✓ Repo ve ters repo faaliyetleri,
- ✓ Yatırım danışmanlığı faaliyeti,
- ✓ Portföy yöneticiliği.

3. FİNANSAL VARLIKLAR VE BORÇLAR

Finansal piyasalarda fon arz edenlerin fon talep edenlere sundukları fonlar karşılığında aldıkları kıymetlere finansal varlık denir. Finansal varlıklar elinde fon bulunanlara bu fonları talep edenler tarafından çıkarılan, ihraç edilen varlıklardır. Elinde finansal varlık bulunduranlar bu fonlardan mütevellit alacak hakkı veya ortaklık hakkına sahip olurlar.

Finansal varlıklar, gerçek ya da maddi varlıklardan farklı olarak varlığa değil varlığın değerine sahip sayılırlar. Buna benzer olarak finansal varlıklara sahip olanlar bu varlıkları ihraç eden kurumların da hem gelecekteki gelirlerine hem de ileride meydana gelecek olan varlıkları üzerinde de hakka sahip olmuş olurlar. Basit bir örnekle tahvil üzerinden bu değerlendirilebilir. Tahvil zahiren bir kâğıt olmakla beraber esasen tahvil bu kâğıt itibariyle değil, bunun üzerinden alınacak olan faiz, verilen ödünçün geri alınma hakkı gibi haklardan dolayı finansal varlık sahibinin bir hakkı bulunur. Finansal varlık ayrıca kendisini elinde bulunduran, satın alan için bir varlık ise de bunu ihraç eden için bir yükümlülüktür, finansal bir borçtur (Aydın, 2013: 7).

Finansal varlıklar fonksiyonel olarak iki önemli işlevi görür. Bunlar; fon fazlası olanların bu fonları maddi varlıklara yatırım yapacak birimlere ulaştırılmasını sağlamak görevini görürler. Bir diğer işlevi de; risk paylaşımının sağlanmasını temin etmektir. Bu işlevleri görmekle beraber finansal varlıkların ayrıca farklı özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler ve kısaca açıklamaları şu şekildedir (Aydın, 2013: 8):

- ✓ Getiri; finansal varlıkların getirisi, söz konusu finansal varlıktan sağlanacak nakit girişi bilgisiyle ve belli bir zaman diliminde hesaplanır. Varlığın türüne göre de bu getiri değişebilir.
- ✓ Risklerin tahmin edilebilir olması; finansal varlıkların risk oranı, getirilerindeki ölçülebilen değişime bağlıdır. Finansal varlıklardan elde edilecek nakit akış gerçekleşme olasılığı arttığı takdirde varlığın riski de düşecektir.
- ✓ Vade; finansal varlıklarda vadesi uzarsa riski artmaktadır.
- ✓ Paraya çevrilebilirlik; güvenilirlik düzeyi yüksek olan bir firmanın hisse senetleri ve tahvillerinin likiditesi daha az güvenilir bir firmanınkine göre daha yüksektir.
- ✓ Bölünebilirlik özelliği; finansal varlıkların en az hangi miktarda bir paraya dönüştürülebileceğini gösteren özelliktir.

UMS'na göre finansal borç (KGK, 2014:5);

Başka bir işletmeye verilen nakit ya da işletmeye ait varlık ve borçların başka bir işletme ile takas edilmesi sonucu doğan yükümlülüktür.” Finansal borç tanımının devamında *“işletmenin özkaynağına dayalı finansal aracını vermek zorunda olduğu türev olmayan sözleşmelerdir.*

SONUÇ

Finansal araçlar ve finansal varlıklar Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre tanımlanmaktadır. Standartlar finansal sistemde bu araçların ve varlıkların değişiminin nasıl olacağını belirlemiştir. Aynı şekilde finansal varlıklarda geçen çeşitli kavramlar da yine standartlarca tanımlanmıştır. Finansal varlıklar ellerinde fon fazlası bulunan kişilerin almak istedikleri varlıklar iken finansal borçlar da bu varlıkları daha önce edinenlerin katlandığı yükümlülükleri ifade etmektedir. Finansal araçlar finansal sistemde yapışan değişime yardımcı olan araçlardır. Finansal araçlar finansal sistemde gerçekleşen değişimin vadesine göre sınıflandırılmaktadır. Bir yıldan az vadeli olan piyasalar para piyasaları olarak adlandırılırken bir yıldan uzun vadeli piyasalar ise sermaye piyasaları olarak adlandırılmaktadır.

Çalışmada finansal araçların, finansal varlıkların ve finansal borçların nasıl tanımlandığına dair bir literatür çalışması yapılmıştır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, N., Aktaş, R., Deran, A., U. Erhan, D., & Acar, V. (2011). *Sektörel Muhasebe*. Ankara: Gazi Yayınevi.
- Aksoy, A., & Tanrıöven, C. (2014). *Sermaye Piyasası Yatırım Araçları ve Analizi* (5. Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Aydın, N. (2013). *Finansal Sistem ve Finansal Piyasalar. Sermaye Piyasaları ve Finansal Kurumlar* (2. Baskı b., s. 1-25). içinde Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Coşkun, M. (2010). *Para ve Sermaye Piyasaları Kurumlar, Araçlar, Analiz* (1. Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çukacı, Y.C. & Çenberlitaş, İ. (2017). Sermaye Piyasası Aracı Kurum Kavramı ve Aracı Kurum Faaliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi İşlemleri, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C;7 S;13. ss: 178-202
- Erdem, E. (2008). *Para Banka ve Finansal Sistem* (İkinci Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kaya, F. (2015). *Finansal Yönetim* (1. Baskı b.). İstanbul: Beta Basım Yayım.
- KGK. (2014). *TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum*. Ankara: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.
- Madura, J. (1992). *Financial Market and Institutions* (Second Edition b.). Los Angeles: West Publishing.
- Özer, R. (2015). *Para ve Sermaye Piyasaları*. Ağustos 06, 2018 tarihinde Paranomist.com: <https://www.paranomist.com/para-ve-sermaye-piyasalari.html/comment-page-1?bs-comment-added=1#comment-4348> adresinden alındı
- ResmiGazete. (2012). *Sermaye Piyasası Kanunu. 28513 Sayılı Resmi Gazete (30.12.2012)*.